

ข่าวสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์
เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
โทรศัพท์ 0-2141-7777 โทรสาร 0-2143-9525

www.constitutionalcourt.or.th

Line สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ : @occ_th
E-mail : pr@constitutionalcourt.or.th

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓ วรรคสอง บัญญัติว่า “รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล อัยการอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความพสกนธ์ของประชาชนโดยรวม”

ข่าวที่ ๙/๒๕๖๗

วันศุกร์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๗ (ฉบับย่อ)

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗

นายธีรยุทธ สุวรรณเกษร (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ (เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๖)

นายธีรยุทธ สุวรรณเกษร (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ว่า การกระทำของนายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ หัวหน้าพรรคก้าวไกล (ผู้ถูกร้องที่ ๑) และพรรคก้าวไกล (ผู้ถูกร้องที่ ๒) ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเกี่ยวกับความผิดฐานหมิ่นประมาท) เพื่อยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และใช้เป็นนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และมีคำสั่งรับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ข้อมูลและพยานหลักฐานของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลทั้งหมด ๖ ปาก รวมทั้งไต่สวนพยานและรับคำแถลงการณ์ปิดคดีของผู้ถูกร้องทั้งสองรวมไว้ในสำนวนแล้วเห็นว่า คดีมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง

ผลการพิจารณา

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ เป็นบทบัญญัติที่มีความมุ่งหมายเพื่อปกป้องคุ้มครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขจากภัยคุกคามซึ่งเกิดจากการกระทำที่เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เพื่อมิให้มีการใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่จะส่งผลเป็นการบั่นทอน ทำลายหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญ และสันคือนอคติรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศไทยที่ดำรงอยู่ให้เสื่อมโทรม หรือต้องสิ้นสลายไป

แม้การเสนอร่างกฎหมายต่อสภาผู้แทนราษฎรเป็นวิธีการทางรัฐสภา ซึ่งรัฐธรรมนูญบัญญัติให้ฝ่ายนิติบัญญัติมีหน้าที่และอำนาจโดยตรงในการเสนอและพิจารณาร่างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ แต่เมื่อร่างกฎหมายผ่านกลไกการตรวจสอบโดยฝ่ายนิติบัญญัติแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญยังมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมายได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ วรรคหนึ่ง (๑) อันถือเป็นการตรวจสอบและถ่วงดุลฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้น การที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๔ กำหนดหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญให้เข้ามามตรวจสอบการกระทำที่เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยไม่ได้บัญญัติยกเว้นการกระทำใดไว้เป็นการเฉพาะ การเสนอร่างกฎหมายโดยฝ่ายนิติบัญญัติจึงเป็นการกระทำหนึ่งซึ่งอาจถูกตรวจสอบได้ว่า เป็นการกระทำล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ รวมจำนวน ๔๔ คน เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเกี่ยวกับความผิดฐานหมิ่นประมาท) ยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ มีเนื้อหาให้แก้ไข จากเดิมที่อยู่ในหมวด ๑ ลักษณะ ๑ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ให้อยู่ในลักษณะ ๑/๒ ซึ่งการที่บทบัญญัติมาตรา ๑๑๒ อยู่ในลักษณะ ๑ เพื่อคุ้มครองความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและเกียรติยศของประมุขของรัฐ เนื่องจากสถาบันพระมหากษัตริย์มีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ เพราะพระมหากษัตริย์กับประเทศไทยดำรงอยู่คู่กันเป็นเนื้อเดียวกัน เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติ และดำรงความเป็นปึกแผ่นอันหนึ่งอันเดียวกับคนในประเทศ การกระทำผิดต่อสถาบันพระมหากษัตริย์จึงเป็นการกระทำผิดต่อความมั่นคงของประเทศ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ ที่บัญญัติว่า “ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” การเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อมุ่งหวังให้ความผิดตามมาตรา ๑๑๒ ไม่เป็นความผิดที่มีความสำคัญและความร้ายแรงระดับเดียวกับความผิดในหมวด ๑ ลักษณะ ๑ และไม่ให้อัตราเป็นความผิดที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศอีกต่อไป ผู้ถูกร้องทั้งสองมีเจตนามุ่งหมายที่จะแยกสถาบันพระมหากษัตริย์และความเป็นประเทศไทยออกจากกัน จึงเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐอย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งการเสนอเพิ่มบทบัญญัติให้ผู้กระทำความผิดสามารถพิสูจน์เหตุยกเว้นความผิดและเหตุยกเว้นโทษได้ ย่อมทำให้การพิจารณาตัดสินของศาลที่ต้องมีการสืบพยานหลักฐานระหว่างคู่ความในคดีเพื่อพิสูจน์เหตุดังกล่าว จำต้องพาดพิงหรือกล่าวหาสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งอยู่ในสถานะอันควรเคารพสักการะอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และทำให้ข้อความดังกล่าวกระจายออกสู่สาธารณชนอันเป็นการเสื่อมพระเกียรติ ไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ที่บัญญัติให้พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ นอกจากนี้ การเสนอร่างกฎหมายให้ความผิดตามมาตรา ๑๑๒ เป็นความผิดอันยอมความได้นั้น เป็นการมุ่งหมายให้การกระทำความผิดตามมาตรา ๑๑๒ กลายเป็นความผิดที่เป็นเรื่องส่วนตัวของพระองค์ เป็นการลดสถานะความคุ้มครองสถาบันพระมหากษัตริย์ อีกทั้งการเสนอให้สำนักพระราชวังเป็นผู้ร้องทุกข์หรือผู้เสียหาย ทำให้รัฐไม่ผู้เป็นเสียหายในความผิดดังกล่าวโดยตรง และสถาบันพระมหากษัตริย์ต้องกลายเป็นคู่ขัดแย้งกับประชาชน

ดังนั้น แม้การเสนอร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ จะเป็นหน้าที่และอำนาจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผ่านกระบวนการทางนิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓ และร่างกฎหมายดังกล่าวจะไม่ได้รับการบรรจุในวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรก็ตาม การเสนอร่างกฎหมายนี้ดำเนินการโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งสิ้นเพียงพรรคเดียว แต่การที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ใช้นโยบายให้แก้ไขหรือยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ รณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๖ แม้จะไม่มีร่างที่จะแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ให้เห็นว่าแก้ไขในประเด็นใด แต่ปรากฏนโยบายดังกล่าวอยู่บนเว็บไซต์ของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อย่างต่อเนื่องโดยมีเนื้อหาที่จะแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ทำนองเดียวกันกับร่างแก้ไขที่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ จึงถือได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ร่วมกับผู้ถูกร้องที่ ๑ เสนอร่างกฎหมายดังกล่าว พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องทั้งสองที่แสดงออกมีเจตนาที่ต้องการลดทอนการคุ้มครองสถาบันพระมหากษัตริย์ลงโดยผ่านร่างกฎหมายและอาศัยกระบวนการทางนิติบัญญัติ เพื่อสร้างความชอบธรรมโดยซ่อนเร้นด้วยวิธีการผ่านกระบวนการทางรัฐสภา และยังเสนอแนวความคิดเห็นดังกล่าวให้แก่ประชาชนทั่วไปผ่านรูปแบบนโยบายของพรรคการเมือง หากประชาชนทั่วไปไม่รู้เจตนาแท้จริงของผู้ถูกร้องทั้งสองอาจหลงตามความคิดเห็นที่แสดงออกผ่านการเสนอร่างกฎหมายและนโยบายของพรรค การที่ผู้ถูกร้องทั้งสองใช้การเสนอกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เพื่อลดสถานะของสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นนโยบายพรรคในการหาเสียงเลือกตั้ง และยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นการใช้ประโยชน์จากสถาบันพระมหากษัตริย์เพื่อหวังผลคะแนนเสียงและชนะการเลือกตั้ง มุ่งหมายให้สถาบันพระมหากษัตริย์อยู่ในฐานะคู่ขัดแย้งกับประชาชน และทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ถูกโจมตี ติเตียน โดยไม่คำนึงถึงหลักการพื้นฐานสำคัญว่าพระมหากษัตริย์ต้องดำรงฐานะอยู่เหนือการเมืองและความเป็นกลางทางการเมือง การเสนอร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และใช้เป็นนโยบายพรรคในการหาเสียงเลือกตั้งดังกล่าว จึงมีเจตนาเจาะร่อนบ่อนทำลายสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นเหตุให้ชำรุดทรุดโทรม เสื่อมทราม หรืออ่อนแอลง นำไปสู่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในที่สุด

นอกจากนี้ ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีพฤติการณ์ของกรรมการบริหารพรรค สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน แสดงบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมืองสอดรับกับความเคลื่อนไหวของกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ด้วยการรณรงค์ ปลุกเร้า และยุยงปลุกปั่น เพื่อสร้างกระแสในสังคมให้สนับสนุนการยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เช่น กิจกรรม “ยื่น หยุด ชัง” และ “คณะราษฎรยกเลิก ๑๑๒” นายรังสิมันต์ โรม และนางอมรัตน์ โชคปมิตต์กุล ได้โพสต์ข้อความลงในเฟซบุ๊กส่วนตัวเรียกร้องให้ยกเลิกกฎหมายดังกล่าว มีการจัดกิจกรรมการปราศรัยใหญ่ที่จังหวัดชลบุรีของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้ถูกร้องที่ ๑ นำสติ๊กเกอร์สีแดงปิดลงในช่องยกเลิกมาตรา ๑๑๒ และปราศรัยบนเวทีแสดงทัศนคติให้เห็นว่า หากกฎหมายดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขในสภาผู้แทนราษฎรก็พร้อมที่จะดำเนินการโดยอาศัยวิถีทางอื่นนอกเหนือจากกระบวนการนิติบัญญัติ ประกอบกับพฤติการณ์การเป็นนายประกันให้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีความผิดตามมาตรา ๑๑๒

ได้แก่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ นายชัยวัช ตุลาชน นายรังสีมันต์ โรม นางสาวสุทธรวรรณ สุบรรณ ณ อยุธยา นายทองแดง เบ็ญจะปัก นางอมรัตน์ โชคปมิตต์กุล และนายธีรวัชชัย พันธุมาศ โดยเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้แก่ นายปิยรัฐ จงเทพ นางสาวชลธิชา แจ้จเร้ว และนางสาวรักชนก ศรีนอก เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีความผิดดังกล่าว ซึ่งเป็นการกระทำเข้าองค์ประกอบแห่งความผิดตามกฎหมาย ไม่ใช่การถูกดำเนินคดีเพราะเป็นเรื่องความเห็นต่างหรือเป็นคดีการเมือง

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองมีพฤติการณ์ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เพื่อเรียกร้องให้มีการทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยซ่อนเร้นผ่านการเสนอร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และใช้เป็นนโยบายพรรคการเมือง แม้เหตุการณ์ตามคำร้องผ่านพ้นไปแล้ว แต่การรณรงค์ให้มีการยกเลิกหรือการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาของผู้ถูกร้องทั้งสองมีลักษณะดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นขบวนการ โดยใช้หลายพฤติการณ์ประกอบกัน ทั้งการชุมนุม เรียกร้อง การจัดกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การเสนอร่างกฎหมายเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร และใช้เป็นนโยบายหาเสียงเลือกตั้ง หากปล่อยให้ผู้ถูกร้องทั้งสองกระทำการดังกล่าวต่อไป ย่อมไม่ไกลเกินเหตุที่จะนำไปสู่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองจึงเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง ซึ่งมาตรา ๔๙ วรรคสอง บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคตได้

ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเอกฉันท์ วินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง และสั่งการให้ผู้ถูกร้องทั้งสองเลิกการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นเพื่อให้มีการยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ อีกทั้งไม่ให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ด้วยวิธีการซึ่งไม่ใช่กระบวนการทางนิติบัญญัติโดยชอบที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตด้วย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๔

ความรู้ทางกฎหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวม : บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๔ แต่หากเป็นกรณีการแสดงความคิดเห็นในลักษณะขบวนการวิจารณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยคดีที่มีได้กระทำโดยสุจริต โดยใช้ถ้อยคำที่มีความหมายหยาบคาย เสียดสี หรืออาชญาตมร้าย เป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๙ และอาจเป็นความผิดฐานดูหมิ่นศาลตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙๘